

14. MAJ 2024

HØRINGSBREV - FORBEDRING AF FYSISKE FORHOLD I DET OFFENTLIGE VANDLØB 64D, TILLØB TIL GUNDSLEV Å - UDLÆGNING AF GYDEGRUS OG SKJULESTEN

Guldborgsund Kommune fremmer hermed projektet "Forbedring af fysiske forhold i det offentlige vandløb 64D, Tilløb til Gundslev Å" og sender det i 4 ugers offentlig høring. Der er således mulighed for at komme med skriftlige kommentar til projektet til og med **den 11. juni 2024.**

Kommentar til reguleringsforslaget skal sendes til Guldborgsund Kommune via mailen vandloeb@guldborgsund.dk.

Billede 1: Oversigtskort over projektområdet

GULDBORGSUND KOMMUNE

CENTER FOR TEKNIK & MILJØ
NATUR & MILJØ
PARKVEJ 37
4800 NYKØBING F.
TLF +45 25182661
WWW.GULDBORGSUND.DK

SAGSNR. 24-007087
SAGSBEHANDLER:
LYNDSEY SAMANTHA CRAFT
MOB +45 25182661
LYSC@GULDBORGSUND.DK

CVR NR. 29 18 85 99

TELEFONTIDER
MAN – ONS KL. 9.00 – 15.00
TORS KL. 9.00 – 17.00
FRE KL. 9.00 – 12.00

Formål

Projektet har til formål at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna, samt øge biodiversiteten i vandløbet, uden af afledningsevnen begrænses. Samtidig vil brinkerne sikres mod nedskridning med udlægning af kant- og skjulesten.

Ønsket er, at vandløbet forbedres yderligere, således at det kan fungere som opvækstvandløb for ørreder, med god økologisk tilstand.

Projektansøgningen er udarbejdet af *Guldborgsund Lystfiskerforening* og *Den Sjællandske Grusbånd*.

Projektbeskrivelse

Projektet i det offentlige vandløb 64D omfatter udlægning af gydegrus og udlægning af større sten til brinksikring og fiskeskjul.

Projektstrækningen begynder ved bro (st.2602) opstrøms Tårup By og stopper ved bro (st.3088) i Tårup By, ca. 500 meter inden udløbet i Gundslev Å.

For nærmere beskrivelse af projektet, samt projektstrækningen, se den vedhæftede projektansøgning.

Udgifter til projektet

Udgifterne i forbindelse med projektet afholdes primært af Gruspuljen. Guldborgsund Kommune bidrager til projektet ved at stille maskiner til rådighed.

Ejendomsforhold

Projektstrækningen strækker sig over flere matrikler:

- 6c Tårup By, Torkilstrup
- 6c Tårup By, Torkilstrup
- 7b Tårup By, Torkilstrup
- 32 Tårup By, Torkilstrup
- 17c Tårup By, Torkilstrup
- 42a Tårup By, Torkilstrup
- 42c Tårup By, Torkilstrup
- 7000b Tårup By, Torkilstrup

Tidsplan

Projektet ønskes gennemført sensommeren 2024.

Naturbeskyttelseslovens §3

Det offentlige vandløb 64D er beskyttet jf. Naturbeskyttelseslovens¹ §3 og en ændring af den nuværende tilstand vil kræve en § 3-dispensation, som skal søges separat (dispensationen er søgt den 21. april 2024).

Afgørelse om ikke VVM-pligt

Projekttypen er anført under punkt 10f på bilag 2 i VVM-bekendtgørelsen² - regulering af vandløb. Det kræves derfor, at der laves en VVM-screening (Vurdering af Virkningerne på Miljøet) af projektets omfang, hvor det vurderes om projektet kræver en større VVM-redegørelse.

Afgørelsen offentliggøres

Kommunens afgørelse om ikke VVM-pligt er offentliggjort på Guldborgsund Kommunes hjemmeside **den 14. maj 2024.**

¹ LBK nr. 1392 af 04/10/2022: Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse

² LBK nr. 4 af 03/01/2023: Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Spørgsmål til projektet kan rettes til vandløbsmedarbejder Lyndsey Craft på telefon 25 18 26 61 eller via mailen lysc@guldborgsund.dk

Med venlig hilsen

Lyndsey Samantha Craft
Biolog/Vandløbsmedarbejder

Guldborgsund Kommune er underlagt Persondataforordningen. Vi skal derfor give dig en række oplysninger om vores behandling af personoplysninger og dine rettigheder som registreret. Du kan læse mere herom på www.guldborgsund.dk/oplysningspligten. I fysiske breve er indholdet vedlagt.

Ansøgning om udlægning af Gydesubstrat og sten til sikring af brinken og skjul ved i tilløb til Gundslev Å, st. 2602-3088.

Undertegnede skal hermed på vegne af Guldborgsund Lystfiskerforening og Den sjællandske Grusbande, ansøge om tilladelse til udlægning af gydesubstrat, sten til sikring af brink og skjul i et tilløb til Gundslev Å, som har sit udløb i Sortsø Gab/Grønsund.

Tilløbet til Gundslev Å er på projektstrækningen et offentligt vandløb og omtalt i "Tillæg til regulativ for Gundslev Å, Amtsvandløb nr. 11 og 12 på Falster (64D, 11F)" fra 23. april 2001. Det oprindelige regulativ, godkendt den 24. juni 1997, er fortsat gældende i det omfang, regulativbestemmelserne ikke ophæves eller ændres af tillægsregulativet.

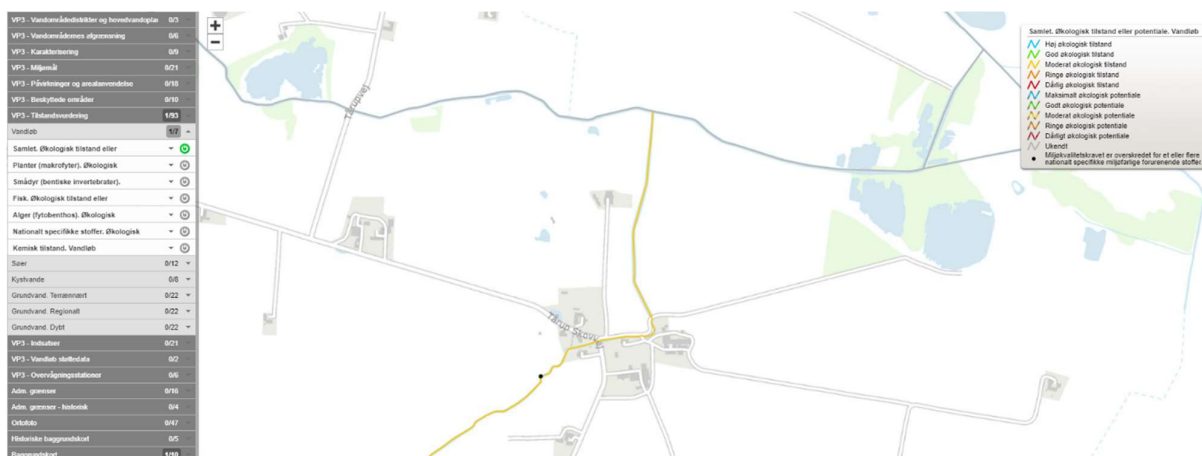
Gundslev Å nedstrøms Tårup Skovvej, vinter 2024.

Vi ønsker at forbedre de fysiske forhold ved udlægning af gydesubstrat, samt sten på en nøje udvalgt strækning, hvor faldforholdene er gode, og hvor der, på baggrund af disse, ikke er nogle vandafledningsproblemer.

Lodsejere på strækning er, -matrikel 17c, Jimmi Johansen, -matrikel 6b, Peter Graff, -matrikel 32, Helle Kirdorf, -matrikel 7b, Marianne og Frank Giannini, -matrikel 6c, Oda og Lars Jørgensen, samt ikke mindst -matrikel 42a og 42c, Guldborgsund Kommune.

Projektets formål:

Formålet med dette projekt er at skabe yderligere miljøforbedringer for fisk og øvrige fauna i vandløbet uden at vandaflledningsevnen berøres væsentligt, da den nøje udvalgte strækning har et godt fald. Samtidig vil vi sikre brinkerne mod nedskridning med udlægning af kant- og skjulesten således, at ørredyngel og invertebrater kan finde skjul og føde. Vi ønsker, at vandløbet skal kunne fungere som gyde- og opvækstvandløb for ørreder med god økologisk tilstand.

Miljøtilstanden i tilløbet til Gundslev Å er moderat økologisk tilstand

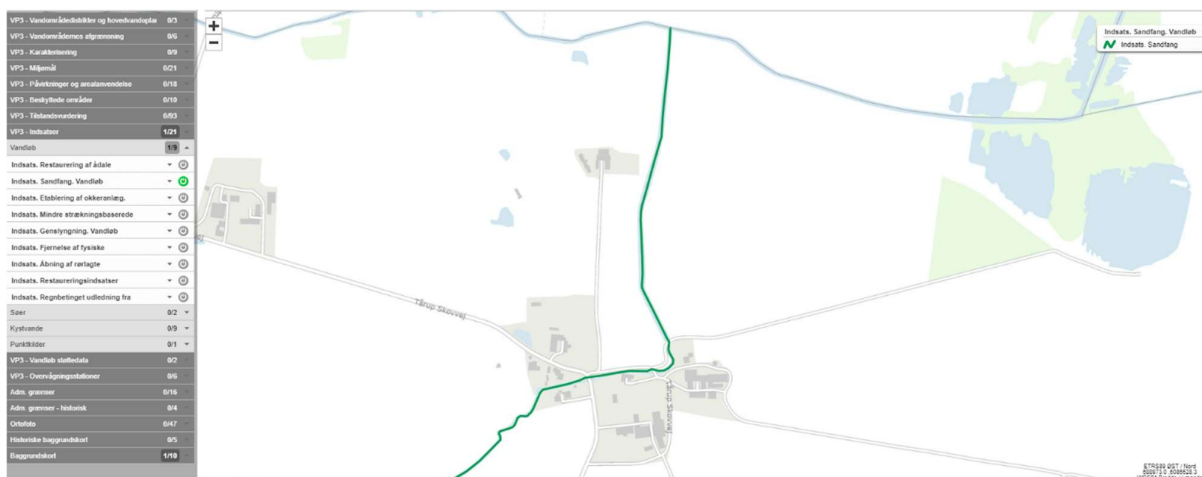
Ifølge Novana er der moderat økologisk tilstand i tilløbet til Gundslev Å (vandområde o8107) på projektstrækningen.

Miljømålet for tilløbet til Gundslev Å er god økologisk tilstand

Med implementering af Vandrammedirektivet skal Gundslev Å efter 2027 opfylde miljømålet god økologisk tilstand.

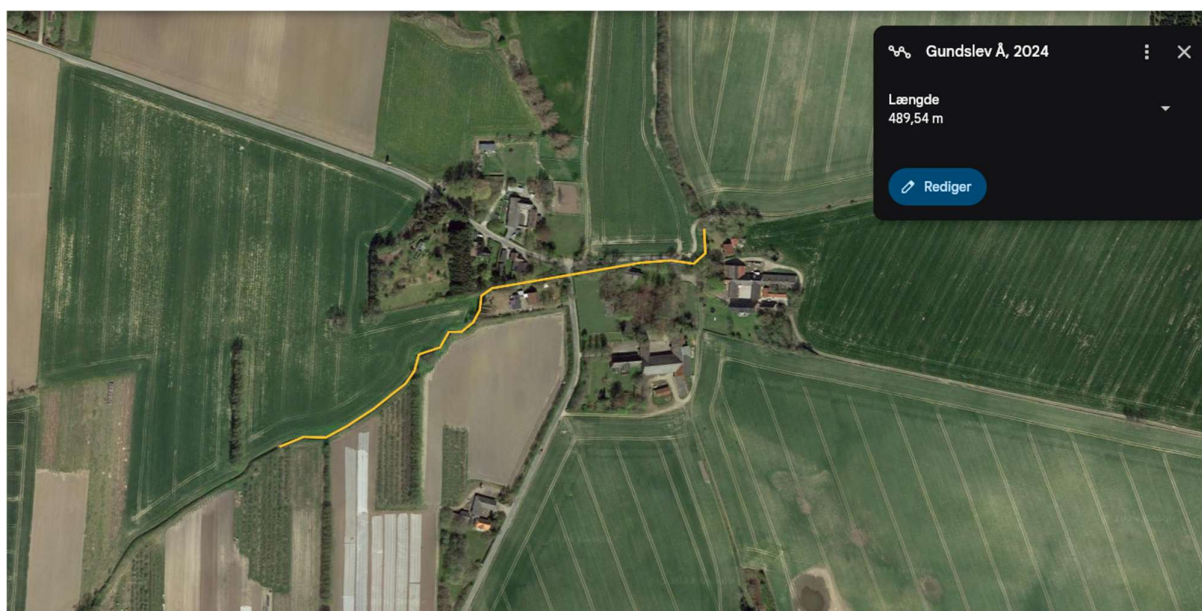
Ifølge Miljøgis drejer det sig om etablering af sandfang for at opnå miljømålet på projektstrækningen.

På projektstrækningen skal der ifølge Novana etableres et sandfang

Projektets Lokaltet:

Tilløbet (11F) til Gundslev Å's hovedløb har en samlet længde på 3575 m og vi ønsker at restaurere strækningen st. 2602-3088.

Kort over projektstrækning, st. 2602-3088

På den pågældende strækning af Gundslev Å, løber vandløbet dels ved bynære arealer langs mindre parceller i Tårup, dels langs dyrkede marker.

Projektstrækningen begynder ved bro (st. 2602) opstrøms Tårup By og stopper ved bro (st. 3088) i Tårup By ca. 500 meter inden udløbet i Gundslev Å (12F).

Bundbredden på projektstrækningen varierer meget, idet vandløbet både løber lysåbent, hvor bundbredden er lille og skønnes at være 1 meter og andre steder løber i et beskygget forløb, hvor bundbredden er 2 meter.

På projektstrækningen er faldforholdene fornuftige til ekstremt gode.

3.1 Teoretiske dimensioner og fald for tilløb til Gundslev Å, 11F:

Station m	Bundkote m	Fald ‰	Bundbredde m	Anlæg
		2,5	0,70	1,00
2602	5,58			
		2,8	1,00	1,00
2940	4,65			
		7,8	1,00	1,00
3030	3,95			
		13,1	1,00	1,00
3095	3,10			
		6,1	1,00	1,00
3570	0,18			
		30,0	1,00	1,00
3575	0,03			

Faldforhold og bundbredde på projektstrækning, st. 2850-3500.

Gundslev Å vedligeholdes en gang årligt, og vedligeholdes ud fra de strømrønde-breder, der er nævnt i ovenstående dimensioner for bundbredden på den pågældende strækning.

I regulativet er således beskrevet, at på projektstrækningen skal grøden skæres i bredder på 100 cm.

Ligeledes er der beskrevet i regulativet, hvordan grøden skal skæres, idet det tilstræbes at skære i en dynamisk-geometrisk skikkelse med variation i vandløbets profil.

5. VEDLIGEHOVELDELSE.

- 5.1 Vedligeholdelsen skal ske på basis af vandløbenes nuværende dynamisk-geometriske skikkelse, med variation i vandløbenes profiler.
- 5.4 Vandløbene er på alle strækninger, jf. regionplanens bilag 1 (juni 1994), målsat som karpefiskevand, målsætning B3.
- 5.5 Vandløbsmyndigheden har, med udgangspunkt i nærværende regulativs redegørelse, besluttet, at vedligeholdelsen af de enkelte vandløbsstrækninger skal udføres således, at vandløbets fysiske tilstand er i overensstemmelse med de krav, den målsatte anvendelse stiller hertil. Vandløbsmyndigheden har i konsekvens heraf besluttet følgende vedligeholdelsesprincipper:

Det er videre beskrevet i regulativet, at tilløbet til Gundslev Å (11F) skal grødeskæres en gang om året.

5.5.1 Grødeskæring m.m.

Tilløb til Gundslev Å, (11F): Der foretages grødeskæring 1 gang årligt om efteråret.

I år med ekstraordinær stor grødevækst kan der på kritiske strækninger efter vandløbsmyndighedens skøn iværksættes flere grødeskæringer.

På baggrund af vandløbenes aktuelle tværprofiler og faldforhold skal grøden skæres i hele den i henhold til punkt 3.1 og 3.2 værende bundbredde.

Ligeledes er det beskrevet i regulativet, at bredvegetationen skal beskæres/slås i efteråret.

5.5.2 Bredvegetation.

Ved grødeskæring i forsommeren foretages ingen beskæring af vegetationen på vandløbsstrækningerne. Dog fjernes nedhængende vegetation, der måtte være til gene for vandføringen i vandløbets strømløb.

Ved grødeskæring om efteråret slås vegetationen på vandløbsstrækningerne.

Der vil kunne forekomme beskæring af græs- og urtevegetationen i forbindelse med etablering af træbevoksninger samt bekæmpelse af brændenælder, rød hestehov m.fl.

Træer og buske langs vandløbet beskæres, retableres og udtyndes efter vandløbsmyndighedens skøn, således at de ikke er til gene for vandføringen i vandløbets strømløb og således at den skyggegivende effekt bevares.

Der er enkelte steder gydesubstrat på projektstrækningen og der er observeret gydeaktivitet i Gundslev Å på projektstrækningen i en sporadisk årrække, senest i vinteren 2023-24.

I 2022 blev der på projektstrækningen foretaget en systematisk gennemgang af gydegravningerne, og der blev på projektstrækningen registreret 11 gydegravninger af havørreder (bilag).

Gundslev Å-systemet er et af de største vandløbssystemer på Nordfalster med et meget stort potentiale. Ikke desto mindre er der meget langt til opnåelse af god økologisk tilstand på projektstrækningen, hvilket er baggrunden for projektet.

DTU Aqua, der undersøger Gundslev Å i forbindelse med Fiskeplejen har følgende vurdering af Gundslev Å på projektstrækningen, hvor man i 2020 undersøgte bestandstætheder i selve Tårup by, hvor også forholdene er tilnærmelsesvis fornuftige.

Tårup Bæk
(4)

Er på den nederste del ved Tårup et glimrende ørredvandløb med en god vandstrøm og en gruset og stenet bund. Her fandtes i lighed med tidligere en god bestand af ørredyngel, som nu opfylder ørredindeksets krav til høj økologisk tilstand. Længere opstrøms indtil Blichersvej er der imidlertid generelt dårlige forhold for ørred. Samtidig findes her et betonstyt, som forhindrer opgang til en ellers pæn strækning mellem

Vandløbets navn
og st. nr. på bilag 1

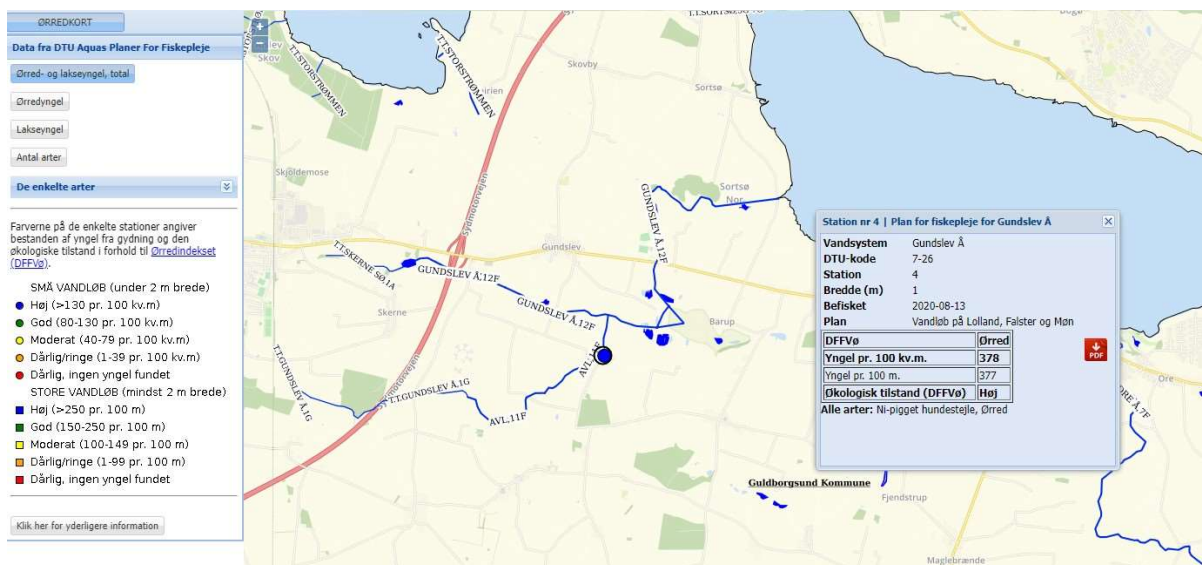
Bedømmelse

Udsætningsmateriale
og antal

Tårup Bæk
(4) fortsat

vejen og motorvejen, der dog har meget ringe vandføring i sommerperioden.
Lgd.: ca. 4,5 km, br.: 1,1 m, dybde 5-20 cm.
Intet udsætningsbehov.

Under DTU Aqua's seneste besøg på projektstrækningen viste bestandsanalysen fine tætheder af ørreder på strækningen (st. 4).

Undersøgelsen i 2020 blev foretaget i Tårup by, hvor der er en række velfungerende gydebanker. Umiddelbart tilfredsstillende og fint, men der er ikke altid analogi mellem yngelforekomster og en bestand af ørreder, idet variationen i vandløbet spiller en stor rolle i forhold til antallet af ørreder, der rent faktisk overlever fra yngel til 1-årsfisk (ørredsmolt).

Af samme årsag udsættes 3000 stk. ørredsmolt i udløbet af Gundslev Å.

Projektet skulle gerne sikre, at der i fremtiden kommer en naturlig bestand på projektstrækningen og at de fine yngelforekomster også overlever til smoltstadiet, og siden bidrager til en selvreproducerende ørredbestand.

Beskrivelse af projektforslaget

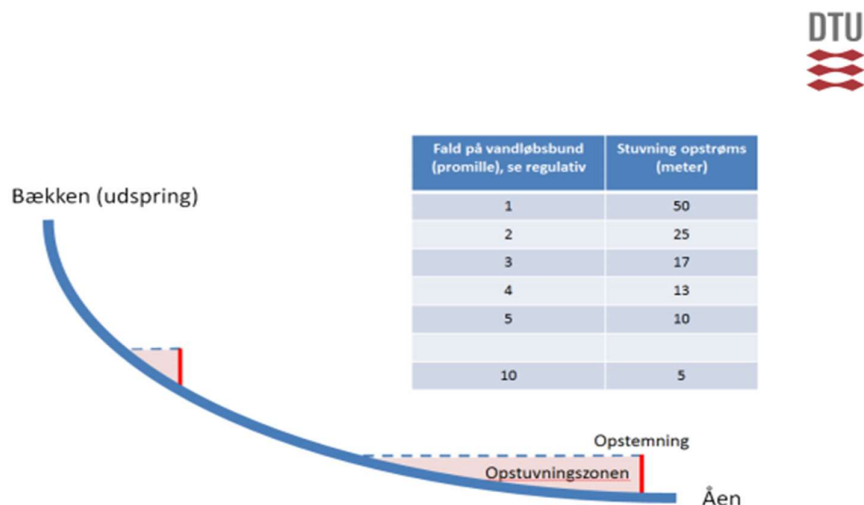
Projektforslaget indebærer følgende ændringer i Gundslev Å.

På projektstrækningen er der behov for både gydesubstrat og der er behov for udlægning af primært skjulesten og sporadisk sten til sikring af brink.

Der anlægges her 10 gydebanker á 5 meters længde på den ca. 500 meter lange strækning, i alt 13 m³, idet vandløbet på denne strækning har en bundbredde på ca. 1-1½ meter.

Gydebankerne består af gydesubstrat, der lægges i et tæppe på ca. 20 cm. Gydesubstratet består af 15% singels (ø 32-80 mm) og 85% nøddesten (ø16-32mm).

Gydebankerne vil blive udlagt ifølge vejledningen fra DTU Aqua: "Sådan laver man en gydebanke", se: <https://vimeo.com/110116920>.

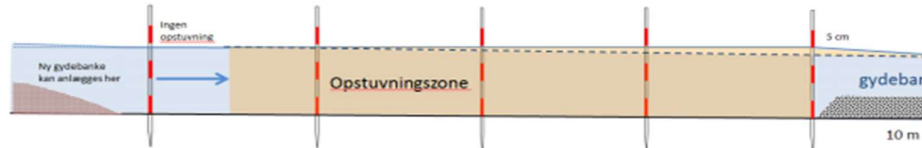
Figur 7

Beregning af opstuvningszonens længde i vandløb med forskelligt fald på vandløbets bund. Effekten af opstuvning er længst i vandløb med ringe fald. Tabellen viser opstuvningszonens længde ved en opstuvning på 5 cm. Opstuvningszonen vil være dobbelt så lang, hvis man laver en opstuvning på 10 cm.

Figur 8

En landmålerstok med afsatte mærker for den ønskede vandstand er et simpelt og godt redskab til at sikre sig, at vandstanden holdes på det ønskede niveau.

Her er der sat en plastikstrip ved vandstanden inden restaureringen og en anden strip 5 cm over, som markerer den aftalte opstuvning ved en gydebanke.

Figur 9

Principskitse for, hvordan man vha. landmålerstokke med markeringer af vandstandsforholdene kan sikre sig, at man ikke påvirker opstrøms beliggende områder, når man udlægger en eller flere gydebanker.

Udlægningen vil blive kontrolleret vha. "stokkemetoden" på udvalgte gydebanker således, at det er fuldt gennemsigtigt, at hver gydebanke højst vil stuve vandstanden 5 cm ved gydebankens begyndelse (opstrøms) og at opstuvningszonen maksimalt vil være ca. 17 meter i opstrøms retning (5 cm ved gydebankens begyndelse, 2½ cm opstuvning 10 meter opstrøms, og udlignet ca. 17 meter opstrøms).

Projektstrækning nedstrøms Tårup Skovvej (tv) og opstrøms Tårup Skovvej (th).

Mellem gydebankerne udlægges spredte større sten (300-600 mm) på strækningen. Disse sten skal primært fungere som skjulesten for fisk og smådyr, men skal også bidrage til at sikre brinken mod nedskridning. Der udlægges 1-2 sten pr. løbende meter bred, i alt ca. 22 m³. De største sten, Ø 500-600 mm, udlægges langs kanten således, at brinken og skråningsanlægget sikres mod nedskridning. Desuden udlægges sten, Ø 300-500 mm i strømrønden, hvilket vil forøge den fysiske variation og sikre skjul for ørreder, samt levesteder for invertebrater.

En øget fysisk variation er vigtig for vandløbet, da den giver mulighed for flere typer specialiserede invertebrater og dermed øger biodiversiteten og mulighed for målopfyldelse. Udlægning af skjulesten påvirker ikke vandløbets vandafledningsevne jf. anbefalinger fra DTU Aqua.

Projektstrækning med jævnt fald (2,8 ‰) og med en enkelt gydebanke (th).

Note til udlægning af sten i vandløb:

Udlægning af skjulesten og sten til brinksikring vil bidrage til at overbrede vandløbsstrækninger indsnævres således at vandhastigheden nær bunden øges. Dette vil bidrage til at holde vandløbet fri for sand og fine sedimenter.

Efter udlægning af groft materiale vil vandløbets selvrensende evne være væsentligt forbedret. Det vurderes at tiltaget på sigt vil føre til en forbedring af afvandingsforholdene, da behovet for oprensninger reduceres.

Skjulestenene vil skabe varierede strømningsmønstre og bidrage til at holde gruset fri for sand. Erfaringsmæssigt medfører udlægning af skjulesten ikke vandspejlshævninger, da stenene fylder en relativt lille del af det vandførende tværsnit og der i øvrigt hurtigt vil erodere dybere strømrønder rundt om stenene, så det vandførende tværsnit bevares. Trods dette vil

der være en risiko for at stenene kan samle grene mv., der driver med strømmen, og dermed potentielt give anledning til lokale vandspejlshævninger, der dog ofte vil være af kortere varighed og mest udprægede ved lave vandføringer.

Det anbefales i fremtiden, at vedligeholdelsen på projektstrækningen sker med håndredskab, samt at brinkerne ikke slås på den nederste meter af skråningsanlægget således, at der efterlades udhængende vegetation for både at give skygge, samt efterlade skjul i vinterhalvåret, hvor ørredbestanden er særlig sårbar overfor manglende skjulemuligheder.

Projektstrækning, hvor Gundslev Å løber med et fald på 13 %.

Økonomi

Som tidligere nævnt, er projektstrækningen udpeget i Vandplanerne og betegnes her, -DK Vandområde ID: o8107, EU Vandområde ID: DKRIVER2586, AVL, 11F.

Vandområdet strækker sig over i alt 1520 meter.

I forbindelse med udpegningen er det Guldborgsund Kommunes opgave at sikre miljømålet for vandområdet, hvorfor Guldborgsund Kommune deltager aktivt i netop opfyldelsen af dette.

Projektstrækningen omtalt i denne ansøgning gælder derfor kun en mindre del af vandområdet og således er det Guldborgsund Kommune, der som ansvarlig myndighed, varetager hele Vandområdet inklusiv den ansøgte projektstrækning.

Ikke desto mindre, vil vi med dette projekt sikre, at processen omkring målopfyldelsen påbegyndes nu, og derefter kan Guldborgsund Kommune træde til senere med resten af vandområdet.

Guldborgsund Kommune bidrager dog allerede med maskinkraft i det omfang, det skulle blive nødvendigt således, at de frivillige blot skal rette gydebanker til og lægge sten til brinksikring og skjul netop dér, hvor stenene giver den største effekt.

Projektet søges finansieret af Gruspuljen, der er lystfiskernes bidrag gennem Fiskeplejen. Indkøb af ca. 13 kubikmeter gydesubstrat inkl. levering til en samlet værdi af ca. 9.000.- kr (ekskl. moms).

Indkøb af ca. 22 kubikmeter skjulesten inkl. levering til en samlet værdi af ca. 15.000.- kr (ekskl. moms).

Pris i alt for projektet, beløber sig til 24.000.- kr (ekskl. moms).

Udlægningen vil ske ved hjælp af engagement fra "de frivillige" fra Guldborgsund Lystfiskerforening og Grusbanden.

Vi forventer, sten og gydesubstrat kan lægges direkte i vandløbet fra lastbil ved levering. Hvis det modsatte skulle være tilfældet, vil Guldborgsund Kommune hjælpe med til at lægge gydegruset ned i vandløbet, samt deltage med maskinkraft til fordeling af skjulesten langs vandløbet.

Forhåndstilladelse fra Lodsejer.

Vi har haft en fin dialog med lodsejerne og har desuden haft en god dialog med Guldborgsund Kommune, og her ser man også positivt på projektet, ikke mindst på baggrund af det lokale frivillige initiativ, samt det faktum, at der er blevet registreret gydeaktivitet på strækningen, som dog ikke endnu lever op til miljømålet, -god økologisk tilstand.

Det er vigtigt for os at pointere, at når vi er færdige med projektet, vil vi naturligvis respektere den private ejendomsret og vil ikke komme i området med undtagelse af den årlige registrering af gydebanker og i forbindelse med bestandsanalyser ved hjælp af elektrofiskeri, som danner grundlag for vurderingen af, projektets effektivitet har været som ønsket eller der er yderligere behov i vandløbssystemet som f.eks. fjernelse af faunaspærringer.

Disse bestandsanalyser er vigtige og vi vil foretage en før-undersøgelse og senere, når projektet er udført, -også en efter-undersøgelse.

Undertegnede og samarbejdspartnere vil under udførelsen af projektet, gøre sig store anstrengelser for at undgå at beskadige brinkerne og skråningsanlægget mest muligt, hvorfor vi vil søge at bruge måtter til udlægning, hvis ikke entreprenøren kan lægge grus og sten direkte i vandløbet. Ligeledes har vi garanteret, at lodsejerens dræn ikke beskadiges, idet vi under udførelsen, vil tage hensyn til de dræn, der er omtalt i regulativet

Tidshorisont

På vegne af Guldborgsund Lystfiskerforening og Grusbanden, vil vi gerne have udført projektet i sensommeren 2024.

I denne periode er der normalt tørt og forholdene for at færdes med maskiner/trillebører er normalt gode. Samtidigt er det også vigtig at projektet udføres inden der er optræk af gydende havørreder.

Med venlig hilsen,

Guldborgsund Lystfiskerforening

v/formand,
Thomas P. Jensen
Nykøbingvej 44
4850 Stubbekøbing
tlf. 50 71 85 12
E-mail: formandgslf@gmail.com

**Den sjællandske Grusbande,
Vand- og fiskepleje,**

v/bandleder.
Rune Hylby,
Roskildevej 581,
Snekkerup,
4174 Jystrup,
tlf. 25364280,
mail: runehylby@gmail.com.